

והחי יתן אל לבו
TAKE to HEART
לימוד מהרבנית

**16 סיפורים על הרבנית חיה מושקא נ"ע זי"ע
עם הוראות ולקחים מומלצים לחיי היומיום.**

תוכנית לימוד לבתי ספר

– מדריך למורה –

תוכן העניינים

3	מכתב למחנכים/ות.....
6	חלק ראשון: הצגת התוכנית בכיתה ..... מלווה במצגות וקטעי וידאו קצרים אופציונליים
10	חלק שני: 16 סיפורים על הרבנית חיה מושקא נ"ע זי"ע עם הוראות ולקחים מומלצים ..... מלווה במצגות אופציונליות
12	חטיבה א: אישיותה של הרבנית.....
19	חטיבה ב: התמסרות הרבנית לענייני הרבי.....
26	חטיבה ג: "חסיד" של הרבי.....
32	חלק שלישי: הצעות מעשיות לכ"ב שבט .....

מקורות וחומרי לימוד וקריאה נוספים יפורסמו בנפרד.

שימו לב:

אנו מקווים שתמצאו את כלים אלו יעילים להצגת ולימוד דמותה של הרבנית עם תלמידיכם בצורה המשמעותית ביותר, מה שיוסיף ויחזק את להט ההתקשרות לרבינו וענייניו.

אנא צרו איתנו קשר עבור כל שאלה או עבור כל עזרה נצרכת אחרת בהכנת תוכנית לימודים זו.

אנא בדקו שתיקיית גוגל דרייב ששותפה אתכם (או עם מנהל/ת ביה"ס) עם הירשמותכם מכילה את כל הקבצים הדרושים.

דעתכם חשובה לנו מאוד, אנא הקדישו כמה דקות ושתפו אותנו בחוות דעתכם, כמו גם עם כל הצעה לייעול ושיפור, ע"מ שנוכל לדעת איזה חלקים בתוכנית דרושים שיפור, שיכלול וכדומה.

- באלו חלקים השתמשת?
- מה לדעתך היה צריך להוסיף/לשנות?
- איזו קבוצת גיל נהנתה בצורה מירבית?
- מה היה אפשר לעשות ע"מ לגרום לקבוצות גיל אחרות למצות את התוכנית בהנאה?
- האם לדעתך יש להוסיף/להפחית בקטעי הוידאו?

ועוד פרטים כראות עיניכם.

אנא שלחו לנו אימייל בכתובת: curriculum@jemedia.org

תודה רבה על שיתוף הפעולה!
בברכת הצלחה רבה!

Jewish Educational Media

מבוא למורה

מחנך/ת יקר/ה!

ביום כ"ב שבט אנו מציינים את יום הסתלקותה של הרבנית חיה מושקא נ"ע בשנת תשמ"ח.

הרבנית היתה, כידוע, אישיות מיוחדת בכל המובנים, בעלת אופי מיוחד ומלכותי אשר הרבה יש לנו ללמוד ממנה. בחייה, לרובם של החסידים לא היתה הזכות לפגוש ולהכיר אותה בצורה אישית. היא כמעט ולא הופיעה בפומבי, צניעותה היתה לשם דבר. מידע על הרבנית היה נעלם מרוב הציבור, פרטים על אישיותה האגדית, החיים שלה בצל הרבי והיחס המיוחד לכל אשר בא איתה במגע לא היו ברי השגה.

אך לאחר הסתלקותה, הרבי דיבר אודותיה פעמים רבות¹. החסידים ובאי 770 באותם ימים חזו בצער ובשברון הלב של הרבי על הסתלקותה. באחת ההזדמנויות הרבי התבטא בלשון הגמ' – "לכל יש תמורה חוץ מאשת נעורים"² – שמשמעותו הוא שהסתלקות הרבנית פערה בו חלל אשר דבר לא יוכל למלאו.

באותה תקופה, בחודשים הראשונים לאחר כ"ב שבט, ופעמים רבות לאחר מכן הרבי הרבה להשתמש במילים "והחי יתן אל ליבו"³, ועורר על הצורך והחשיבות ללמוד מהרבנית, מאישיותה המיוחדת וללכת בדרכיה.

פעמים רבות בדברו על הרבנית, הרבי השתמש במונחים ומושגים אשר בדר"כ מיוחדים לנשיאי הדורות. נציין כמה לדוגמא: "גופא דילהון קדישא"⁴ – שגוף הצדיק הוא עצמו בקדושתו גם לאחר ההסתלקות; "יתיר מבחיהו"⁵ – שהרבנית "חיה" לאחר ההסתלקות יותר מחייה הגשמיים; כיצד ע"י ניצול יום היארצייט שלה בצורה הראויה היא משפיעה ברכות בגשמיות וברוחניות על כל אחד⁶, ועוד. הרבי אף השווה את תפקידה החשוב וחלקה החיוני בנשיאות לתפקידן של אמהות העם היהודי בסיוען הייחודי לאבות – אברהם יצחק ויעקב⁷. (לתוספת, ראו מקבץ משיחות אלו בקונטרס "אור וחום ההתקשרות – כ"ב שבט").

בשנים האחרונות השקנו בחברת JEM וידאו מיוחד על מאורעות חייה והסתלקותה של הרבנית, מה שחשף לציבור מעט יותר מידע על הרבנית, אך לבקשת מחנכים ומחנכות רבים ברחבי העולם שחיפשו חומרים להנגיש את דמותה של הרבנית ודרכי חייה לתלמידיהם בצורה פשוטה וברורה, קלה ללימוד, אנו משיקים כעת את תוכנית לימודים מיוחדת זו.

תוכנית לימודים זו ממוקדת במטרה לנסות ולמלא את הוראות הרבי על לימוד והליכה בדרכיה, ובשום צורה היא אינה מקיפה וממצה את חייה ודמותה הכה מיוחדת של הרבנית. בתוכנית לקחנו 16 מפגשים קצרים עם הרבנית ששופו איתנו ע"י אותם שזכו לשהות בצילה ולהם הוספנו הוראות ומסרים לחיים שאנו יכולים ללמוד מהם. תקוותנו היא שהתוכנית תאפשר לכל ילד לצאת עם הוראות מוחשיות מחייה ועם דרכים פרקטיות ללימוד מדרכיה האצילות בחייו הפרטיים. למותר להדגיש את ההוראות שהוצאנו מהסיפורים הינן להמלצה בלבד, וכל מורה יכול/ה לשנות ולשפר כמראה עיניו.

תודתנו העמוקה נתונה לגב' דבורה קארסיאנסקי שסייעה, עם נסיונה המיוחד, בפיתוח והתאמת החומר לתוכנית לימודים כיתתית, לר' מענדל (ב"ר כתיאל) שמטוב שערך וניהל את עבודת המחקר ופיתוח החומר תחת עריכתו הראשית של הרב אלקנה שמוטקין.

עבודת המחקר התבססה בעיקרה על הדיסק הנ"ל מבית JEM ועל כתבות וסקירות שהתפרסמו בגליון "א חסידישע דערהער" לאורך השנים, בקובץ "אור וחום ההתקשרות – כ"ב שבט" ובקובץ סיפורים שערך ר' שמואל לובעצקי.

תודתנו נתונה לוועד אור וחום ההתקשרות שעוררו את המודעות ליום חשוב זה, אשר יקר לרבי בצורה אישית. פעולותיהם סייעה לנו ביצירת התוכנית.

¹ ראו לדוגמא בביקורו של דב הייקינד בניחום אבליים אצל הרבי – תוכנית תורת חיים דיסק 84 תוכנית 333 (ניתן למצוא בלינק chabad.org/1418737), שיחת ב' אדר תשמ"ח (ספר השיחות תשמ"ח חלק ראשון ע' 234).

² מסכת סנהדרין דף כ"ב ע"א. שיחת הרבי בשעת ניחום אבליים ראו תוכנית תורת חיים דיסק 136 תוכנית 544 (ניתן למצוא בלינק chabad.org/2823586), ספר השיחות תשמ"ט חלק א ע' 235 (ביטוי דומה נשמע מכ"ק אדמו"ר ה'צמח צדק' "עולמי חשך בעדי" – ספר השיחות קיץ ה'ת"ש ע' 95).

³ קהלת ז, ב. יש לציין שהרבי הזכיר ענין זה כמעט בכל שיחה במהלך שנת האבילות.

⁴ ספר השיחות תשמ"ח חלק א עמודים 274 ו-277.

⁵ שיחת הרבי בשעת ניחום אבליים שבהערה 2.

⁶ לתוספת ביאור ראו ספר השיחות תשמ"ח חלק א ע' 273, ספר השיחות תשמ"ט חלק א ע' 235.

⁷ ספר השיחות תשמ"ט חלק א ע' 87-83 לתוספת ביאור באריכות.

תקוותנו שתמצאו את התוכנית בעלת ערך בעבודת החינוך שלכם, ואנו מצפים לשמוע את חוות דעתכם עליה, יחד עם ביקורת בונה וחשובה.

תפילתנו שהתוכנית תשיג את מבוקשו של רבינו וכפי שאמר בשיחה מיוחדת:

להראות ש"זרעה בחיים" (אשר אז הרי "היא בחיים"), ע"י שלומדים מהנהגתה ומתנהגים ברוחה..אשר כשהיתה כאן למטה עשתה עבודתה "כמצות רצונך".."בעילוי אחר עילוי..מתוך מסירות נפש.. ואז פועלים שהיא מבקשת ומתפללת בעולם האמת על כל המצטרך, בגשמיות וברוחניות, ואריכות ימים ושנים טובות, מתוך בריאות הנכונה, בבני חיי ומזוני ריחי ובכולם ריחי⁸.

ונראה את השפעות ברכותיה בגשמיות ולמטה מעשרה טפחים, עדי נזכה ל"הקיצו ורגנו שוכני עפר" והיא ורבינו נשיאנו בתוכם בביאת משיח צדקנו בקרוב ממש!

בברכת הצלחה רבה

Jewish Educational Media

חודש שבט ה'תשע"ט

נ.ב. אם תרצו להתעדכן על תוכניות עתידיות או לשאול כל שאלה בקשר לתוכנית אנא צרו קשר עם ר' מענדל שמטוב באימייל:
curriculum@jedia.org

---

⁸ ספר השיחות תשמ"ט חלק א ע' 235-236

הכנה לתוכנית:

- הדפיסו את כרטיסי הסיפורים וחתכו לפי מידת הכרטיס.
- הדפיסו את דף הסיכום – דף 1 עם 2 צדדים. 1 לכל תלמיד/ה.
- בדקו שהמצגות עובדות כראוי בביתה לפני תחילת הלימוד. (שמע נצרך עבור קטעי הוידאו).

כרטיס סיפור לדוגמה

דף הסיכום צד 1

דף הסיכום צד 2

דף הסיכום

התוכנית הינה בעלת 3 חטיבות סיפורים. במהלך לימוד כל חטיבה על התלמידים לרשום כמה מילים על כל סיפור. בסיום כל חטיבה יתבקשו התלמידים לסכם את הסיפורים ולשייך את הסיפורים למקומם המתאים בדף.

הצגת התוכנית בכיתה

כ"ב שבט עבורנו

לפני שנתחיל את תוכנית הלימוד מדרכי הרבנית ע"י קריאת ושמיעת סיפורים מחייה, עלינו להקדיש כמה דקות ע"מ לחשוב על חשיבות היום כ"ב שבט ומשמעותו עבורנו.

המצגת בשלב זה (תמונות השקופיות מופיעות בהמשך) תהיה הבסיס של השיחה עם התלמידים. הכנו עבורכם כמה נקודות לשיחה במ תוכלו להשתמש ולשתף את התלמידים במהלך הצגת כל שקופית ולפני/אחרי צפייה בכל קטע וידאו.

להרחבת המידע מומלץ לקרוא את המבוא למורה שבתחילת הקובץ וכן לקרוא עוד חומרים רבים באתר chofbeishevat.com

כמו"כ מומלץ מאוד לשתף עם התלמידים רגעים ותחושות אישיות בקשר ליום.

איזה יום מיוחד מתקרב אשר שייך באופן אישי לרבי ולכל אחד מאיתנו – החסידים? כ"ב שבט

מה קרה באותו יום? לפני 31 שנה בכ"ב שבט הרבנית שלנו, הרבנית חיה מושקא הסתלקה, כחודש לפני יום הולדתה ה-87.

מה עושים ביארצייט? בדר"כ המשפחה נוהגת במנהגים מיוחדים (כאמירת קדיש וכיו"ב), ומתאספת יחד לציין ולהעלות על נס את חיי הנפטר.

כל אחד כפי בחי' התקשרותו וקרבתו אליו בחייו ובמותו באהבה רבה כי המשכת כל רוחניות אינה אלא ע"י אהבה רבה

חיי הרבי = חיינו

אחת ממשמעויות האהבה היא האכפתיות ממה שאכפת ונוגע לפני

TAKE to HEART Jem

1. חיי הרבי = חיינו

הרבי הוא נשמה כללית, כל מה שחשוב ונוגע לרבי הוא חשוב ונוגע לכל יהודי. ולכן יום זה הינו משמעותי לכל חסיד (אנשים ונשים).

חסידים מציינים את ר"ח כסלו – היום בו יצא הרבי לביתו לאחר אירוע הלב בשמע"צ תשל"ח, את כ"ח סיון – היום בו הרבי והרבנית ניצלו מהנאצים והגיעו בשלום לארה"ב, את ה' טבת – היום בו הרבי ניצח במשפט הספרים. הרבי הכיר בחגיגות החסידים ולפעמים אף הודה בפומבי על החגיגות והאיחולים שנשלחו ע"י החסידים.

התקשרות אמיתית משמעותה שאנו חשים קשר אישי לרבי ולענייניו. מעניין לציין שהחלק בתניא שמסביר את הקשר המיוחד שבין רבי לחסידים לאחר ההסתלקות, מבוסס על האהבה העצומה שחש החסיד לרבי והרבי לחסיד. אחת מתכונות האהבה העיקריות היא האכפתיות למה שחשוב ונוגע לאהוב.

2. מי הם ילדיה של הרבנית?

בכמה הזדמנויות התבטאה הרבנית (וכמו שהתבטא גם הרבי) שהחסידיים הם ילדיה!

יחד עם הזכות העצומה, זו גם חובה גדולה. להחזיר לרבנית, ולו במעט, משהו מהאהבה האימהית והמסירות שהיא גמלה לנו לאורך השנים. דרך לעשות זאת היא לציין את היארצייט שלה כמו שילד מציין להוריו.

ר' אורי הולצמן מספר: כשהייתי ילד, ביקרתי את הרבנית לפעמים. באחת הפעמים שאלתי בתמימות ילדותית: "איפה הילדים שלך?", הוריי, שהיו איתי, הסמיקו מבושה לשמע השאלה.

הרבנית ענתה לי "ראית את האנשים הרבים ב770?" "בטח" עניתי מיד.

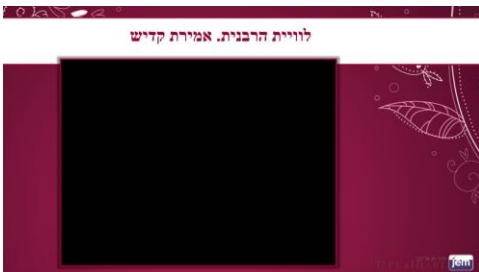
הרבנית הסתכלה עליי ואמרה "כל החסידיים הינם ילדים של הרבי".

לאחר כ"ב שבט, החסידיים היו עדים לצער ולשברון הלב של הרבי, ועשו כל אשר לאל ידם להקל על הרבי את הצער הנורא. הרבי פתח את ביתו הפרטי, אותו חלק עם הרבנית, לציבור, והודה להמונים שבאו לנחמו.

קטע וידאו במצגת

בקטע וידאו זה ניתן לראות כיצד הרבי פורץ בבכי במהלך אמירת הקדיש בהלוויית הרבנית נ"ע.

קטע וידאו 1: לוויית הרבנית. אמירת קדיש
(השמע הינו מתפילה בבית הרבי)

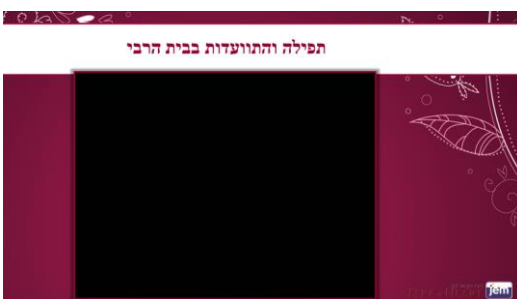
הערה: ע"מ להפעיל את הוידאו יש ללחוץ על כפתור ההפעלה.

קטע הוידאו במצגת

קטע וידאו זה הינו מתפילת מנחה בסיום ימי השבעה – שבוע לאחר הסתלקות הרבנית.

בסיום תפילת ערבית הרבי ביקש שיערכו התוועדות חסידיים בביתו באותו ערב.

להעיר, שלאורך 38 שנה - עד כ"ב שבט – ביתם הפרטי של הרבי והרבנית היה זר לחסיד ממוצע, ולמעט בודדים, אף אחד לא ביקר שם. כעת, החליט הרבי לאפשר לכל חסיד לבקר בבית וליטול חלק בזכרון הרבנית.

קטע וידאו 2: תפילה והתוועדות בבית הרבי.
הערה: ע"מ להפעיל את הוידאו יש ללחוץ על כפתור ההפעלה.

בשקופית זו קיבצנו כמה נקודות חשובות על הרבנית. ניתן להשתמש בזה ע"מ להקנות פן חזותי לשיעור לשמירה על ריכוז.

• לדמותה של הרבנית

כמה נקודות ציון קצרות על הרבנית:

- הרבנית הינה נכדה ובת של נשיאי הדור, גדלה בביתם והתחנכה על ידם לחיי מסירות נפש⁹.
  - בצעירותה היתה מסייעת לאביה – כ"ק אדמו"ר הריי"צ בשטחים רבים בעסקנותו הציבורית. במכתב לרבי, הרבי הריי"צ מתבטא עליה "מרגלית יקרה"¹⁰.
  - הפרט החשוב ביותר עבורנו – הרבנית הינה זוגתו של הרבי, ואף היתה מעורבת בפועל ב"שכנוע" הרבי לקבל על עצמו את הנשיאות¹¹.
  - הרבנית היתה "שותפה רוחנית" במעשיו ובפעולותיו של הרבי¹². ובצורה מעשית ג"כ, הרבנית היא זו שאפשרה לרבי להתמסר אליו, החסידים, ולהעניק לנו את זמנו, את כוחותיו, ובעצם את כל כולו.
  - בדמותה גילמה הרבנית מהי דמות של "חסיד" אמיתי של הרבי.
- למרות שהרבנית היתה צנועה ונחבאת אל הכלים, הנהגות חייה לימדו אותנו מסרים ולקחים רבים בדרך בה עלינו להתנהג.

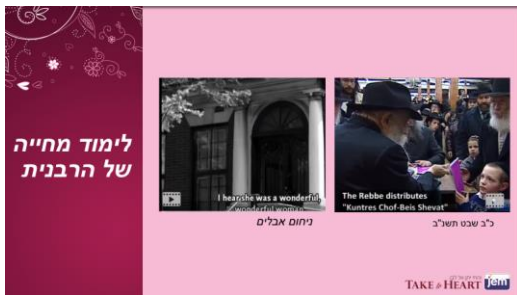
3. לימוד מחייה של הרבנית

הרבי דיבר על הרבנית בהזדמנויות רבות וקרא ללמוד הוראות למעשה מחייה.

במהלך שנת האבילות, הרבי דיבר על הרבנית ללא הרף, ואמר שחיי הרבנית נמשכים גם לאחר הסתלקותה ע"י הפעולות שאנו עושים לזכרה. הרבי אף ביקש מהחסידים ללמוד מדרכי חייה.

הרבי חזר שוב ושוב על הפסוק "והחי יתן אל ליבו" – עלינו לא רק להתחזק מפטירתה אלא גם ללמוד מחייה. וכשאנו עושים כן אנו ממשיכים את חייה. הרבי ביקש שנציין את יום הסתלקותה בדרכים מיוחדות, ואף הוסיף שבזכות כך מעוררת הרבנית רחמים עלינו ממרום.

בכל יארצייט, נהג הרבי לדבר על הרבנית, על חייה ועל הדרך בה עלינו ללמוד ממנה ולהמשיך את מורשתה.

⁹ הרבי הזכיר נקודה זו מספר פעמים, ראו לדוגמא ספר השיחות תשמ"ט ח"א ע' 234, ועוד.

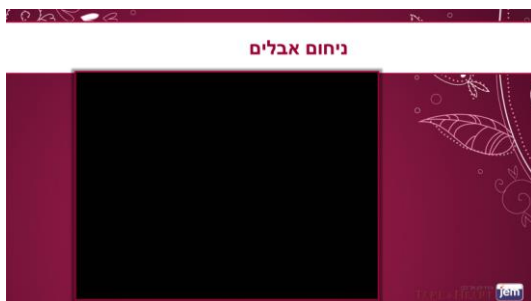
¹⁰ אגרות קודש כ"ק אדמו"ר הריי"צ חלק ט"ו, עמוד 34.

¹¹ ספר "ימי בראשית" עמוד 310.

¹² ספר השיחות תשמ"ט ח"א ע' 85-83.

קטע הוידאו במצגת:

יש להסביר לתלמידים/ות מה זה "שיחה" ו"ניחום אבלים". במהלך השבעה, אלפי יהודים, ללא שום הגבלות, באו לבקר ולנחם את הרבי. בנוסף, הרבה אישים חשובים באו לנחם ולשוחח עם הרבי. את חלקם ניתן לשמוע (שמע בלבד עם כיתוביות ותמונות) כאן:

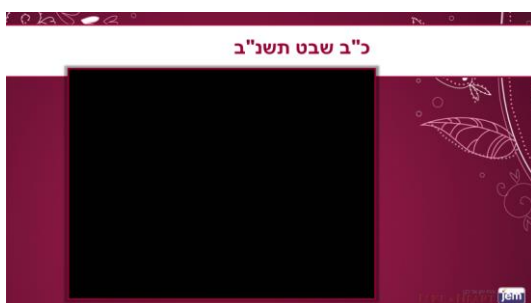
<https://goo.gl/zN41Cw>

מר דב הייקינד – חבר בית המחוקקים של מדינת ניו יורק – על הרבנית:
"שמעתי שהרבנית היתה אשה נפלאה".

הרבי: "לדעתי, לומר על הרבנית שהיא "אשה נפלאה" זהו מיעוט בערכה. בכל מקרה, ה' (הוא היחיד) שיודע את האמת השלימה. אם כל אחד ואחת ינסו במיטב יכולתם ללכת בעקבותיה ולמלא את רצונותיה... זה יהיה הנחת הגדול ביותר לנשמתה, וישפיע ברכות רבות לכל ההולכים בדרכיה".

קטע וידאו – ניחום אבלים.
הערה: ע"מ להפעיל את הוידאו יש ללחוץ על כפתור ההפעלה.

קטע הוידאו במצגת:

ביאראייט הרביעי של הרבנית (כ"ב שבט תשנ"ב), 770 היה מלא עד אפס מקום באלפי חסידים שבאו מכל רחבי תבל להיות עם הרבי ביום מיוחד זה. מחוסר מקום, הרבה מזקני החסידים עמדו מאחורי הרבי על בימת התפילה (זו היתה הפעם היחידה שסידרו את המקום בצורה כזו).

בשיחה שנאמרה אז, אמר הרבי (חלקה מופיע בקטע הוידאו): "כשם שיציאת מצרים היתה בזכות נשים צדקניות, כך גם בגלות זו נזכה לגאולה בזכות הנשים ובפרט בזכות הרבנית אשר השפעתה ממשיכה גם שנים לאחר הסתלקותה. ובפרט שהרבה ילדות יהודיות נקראות על שמה, מתחנכות ברוחה ומשמשות כדוגמא חיה ל"מה זרעו בחיים אף הוא בחיים".

לאחר סיום השיחה, הרבי חילק בידו 'ק' קונטרס "כ"ב שבט" ובו שיחות על תפקידן המיוחד של נשי ישראל. במהלך שעות ארוכות חילק הרבי סך כולל של כ-10,000 קונטרסים! זו היתה החלוקה הארוכה ביותר שחילק הרבי.

קטע וידאו – כ"ב שבט תשנ"ב.
הערה: ע"מ להפעיל את הוידאו יש ללחוץ על כפתור ההפעלה.

לימוד מהרבנית: 16 סיפורים על הרבנית חיה מושקא נ"ע

חלק זה הינו החלק העיקרי של תוכנית הלימודים – ללמוד מדרכי הרבנית. הסיפורים קיימים גם בכרטיסים קטנים (ראו כרטיסי סיפורים בהמשך), ע"מ לאפשר לתלמידים לקרוא את הסיפורים בקול רם. ניתן להשתמש גם במצגת המלווה – מצגת 2 – לימוד מהרבנית.

מדריך למורה זה כולל מידע רחב ופרטים נוספים המאפשרים למורה להרחיב בדברי רקע לפני כל סיפור. כמו"כ מובאות נקודות להרחבה על ההוראות האפשריות ללימוד מכל סיפור, ועוד.

1. תנו לכל תלמיד/ה (או 2 יחד) כרטיס עם סיפור/אנקדוטה. תנו להם כמה דקות לקרוא את הסיפור ולרשום לעצמם הוראה/מסר לחיים שהם יכולים ללמוד מדרכי הרבנית. (חשוב להדגיש שעליהם לכתוב זאת ולא רק לחשוב על כך).
2. חלקו לתלמידים/ות את **דף הסיכום**. (הדף כולל תמונות שיש להתאים לכל סיפור, ומקום לכתוב כמה מילים על כל סיפור ומסרו).
3. המורה (או אחד מהתלמידים/ות) ילחץ על מספר במצגת, ותמונה השייכת לסיפור מסויים על הרבנית תפתח. בשלב זה, שתפו עם התלמידים דברי רקע על הסיפור.
הערה: כל סיפור במצגת כולל שלוש שקופיות – תמונת שער ושתי שקופיות עם הסיפור עצמו. (שני סיפורים כוללים שקופית נוספת עם תמונה הקשורה לסיפור).
4. התלמידים המחזיקים את הכרטיס המתאים יקראו את הסיפור בקול לכיתה. (במהלך קריאת הסיפור, פתחו את השקופית עם טקסט הסיפור, ע"מ להקל על שאר התלמידים בקריאה וריכוז).
5. צרו שיח כתתי על הסיפור וההוראות לחיים שניתן ללמוד ממנו. **(בשלב זה עדיין לא ננגיש ונשייך את ההוראות לחייהם הפרטיים של התלמידים).**
6. **בדף הסיכום** שחולק להם, יכולים התלמידים למלאות כמה מילים בלשונם על כל סיפור.
7. לאחר קריאת חטיבת הסיפורים הראשונה (סיפורים 1-5) על דמותה של הרבנית, עצרו וסכמו לתלמידים את מה שלמדנו בחטיבה זו. (בשלב זה יופיעו במצגת רק התמונות השייכות לחטיבה א', בכדי שלא לבלבל את התלמידים).
8. המשיכו לשלבים הבאים בתוכנית (סיפורים 6-11 ו12-16).
9. **דרכי עבודה עם המצגת:**
שקופית מס' ??? הינה התפריט הראשי ובה יופיעו 16 מספרים. לחיצה על כל מספר תוביל להצגת תמונה מסויימת וסיפור.
לאחר קריאת הסיפור והשיחה עליו בכיתה יש לחחוץ על החץ הסגול לחזרה לשקופית התפריט הראשי.
בתפריט הראשי תוכלו לבחור מספר וסיפור אחר לקריאה.
ליצירת ענין, תוכלו לתת לתלמידים לבחור איזה סיפור הם רוצים לקרוא, וכך הם יוכלו לראות את התקדמותם בתהליך.
הבהרה: כמובן שדרכים אלו הינן להמלצה בלבד, ישנן עוד הרבה דרכים לשימוש מהנה בחומר. הרגישו בנח להשתמש כטוב בעיניכם.
הצלחה רבה!

הלימוד מהרבנית

ביום היארצייט הראשון דיבר הרבי בשיחה על לימוד מדרכיה וחייה של הרבנית:

בא יעדערן זאל זיין דער "והחי יתן אל לבו", און באווייזן אז "זרעה בחיים" (וואס דעמולט איז "היא בחיים"), דורך זיך אפלערנען פון איר הנהגה און זיך אויפפירען ברוחה כו', מתוך מסירות נפש. (כ"ב שבט תשמ"ט)

תרגום חופשי: שאצל כל אחד יתבצע הענין של "והחי יתן אל לבו" ויראו ש"זרעה בחיים" (שאז גם "היא בחיים"), ע"י הלימוד מהנהגתה וההליכה ברוחה וכו' מתוך מסירות נפש.

הרבי ביקש מאיתנו "ללמוד מהנהגתה ולהתנהג ברוחה". בשלב זה נביא כמה סיפורים ואנקדוטות מחיי הרבנית, בכדי שנוכל אכן **ללמוד מהנהגתה המיוחדת של הרבנית**. בואו ונביט במספר סיפורים אלו ונראה מה נוכל ללמוד מהם וכיצד נוכל ללכת בעקבותיה של הרבנית.

חלק ראשון: דמותה של הרבנית

1. משחק בסביבון

מספרת הגב' לואיס הגר:

רקע:

אביה של גב' הגר – מר ויינגארטן, היה איש עסקים בלונדון, אנגליה. למרבה הצער הוא היה חולה מאוד, והרופאים המליצו על טיפול מסובך וחדשני שעליו לעבור. בעקבות קשר שהיה לו עם חסידי חב"ד הוא נכנס ליחידות אצל הרבי. אף אחד לא יודע מה דיבר איתו הרבי ביחידות, אך בכח הברכות והעידוד שנתן לו הרבי, הוא החלים לגמרי ב"ה. מלא בתחושת הודיה הוא חזר לניו יורק לאחר חצי שנה בשביל להודות לרבי, בו בזמן שנסיעה טראנסאטלנטית באותם ימים (תשכ"ג) היתה יקרה ומסובכת. לא הרבה אנשים היו חוזרים בשביל להודות לרבי, ולכן, כשהרבנית שמעה שמר ויינגארטן חזר את כל הדרך הארוכה מלונדון רק בשביל לתת תודה לרבי, היא התרגשה מאוד והביעה את רצונה לפגוש אותו. פגישה זו היוותה התחלה לקשר עמוק ולבבי בין הרבנית למשפחתו.

משחק בסביבון

הבן שלי, כשהיה בגיל שש, הלך לבקר את הרבנית יחד עם אביו בחג החנוכה. הרבנית שידעה מראש על הביקור המתוכנן, רצתה לוודאות שלילד הקטן יהיה במה להתעסק ולשחק במהלך הביקור ולכן קנתה לו מראש סביבון גדול מלא בסוכריות קטנטנות. הרבנית לא רק נתנה לו את הסביבון, הרבנית בעצמה שיחקה איתו את המשחק, יחד הם סובבו את הסביבון, ציפו לראות על איזה אות הוא יפול ומי ינצח. הניצוח החביב בעיניה של הרבנית במהלך המשחק היה נפלא, היה נראה ששתיהם חוו הנאה גדולה מהמשחק המשותף.

הוראה מומלצת

הרבנית חשה שילד צעיר יכול להשתעמם במהלך פגישת מבוגרים, ולכן דאגה מראש שלילד תהיה תעסוקה בדבר מהנה. היא היתה קשובה לצרכי האחר, וידעה בדיוק מה יתאים לכל אחד בכל מצב.

הרב שמואל לו מספר סיפור דומה שממחיש כיצד הרבנית חשה באמת את צרכיו של אורחיה:

פעם ביקרתי את הרבנית עם ילדי והורי אשתי. שתי בניי יוסי ומענדי היו אז בערך בני 6. וכדרכם של ילדים הם היו שובבים וחסרי מנוחה, והחלו לרוץ בחדר האורחים, התנדנדו על ידיות הדלתות ועוד ועוד...

אני חשתי מאוד שלא בנוח. בנוסף לכל הבלאגן שהם עשו סביבם היה לי פחד נוסף: על שולחן בקצה החדר היתה מונחת ערימת ספרים מלאים בסימניות מכל מיני סוגים בעמודים שונים, היה לי פחד נורא שהם יחלו לשחק איתם ויוציאו את הסימניות שהרבי שם לעצמו! הייתי בחרדה גדולה. כמובן שלא אמרתי לרבנית ממה אני מודאג, אך הצעתי שאולי הגיע הזמן לקחת את הילדים חזרה הביתה. מה שהיא ענתה לי היה מאוד מעניין, היא לא ביטלה את דעתי ושכנעה אותי להשאיר אותם, כיוון שאז הייתי ממשיך לחוש שלא בנוח. היא גם לא נתנה לי לחוש לא רצוי בבית, היא רק אמרה "ווי אייך איז באקוועם (כיצד שנוח לכם)".

באפיזודה זו ג"כ רואים אנו את רגישותה של הרבנית לילדים ולאביהם שכל הסיטואציה היתה לא נוחה עבורו, וכיצד דאגה שירגישו הכי בנוח שאפשר. דבר נוסף, הרבנית בחרה להתבטא במילה "אייך (אתם)". באידיש ישנם שתי אפשרויות לומר "אתה" – "דו" או "אייך". "אייך" היא הדרך היותר מכבדת, והרבנית תמיד השתמשה בו לכל אדם, כל עוזר בבית, כל נער משלוחים ואפילו לילדים.

1. אופטימיות בזמן קושי.

מספרת: הגב' לואיס הגר

2. אופטימיות בזמן קושי

אמא שלי חלתה בצורה קשה מאוד בסוג נדיר של המחלה הידועה, מחלה נוראה שלעיתים קרובות מגיעה לסכנת חיים ל"ע. כולנו, כל בני המשפחה, היינו מודאגים מאוד מהעתיד ומבולבלים מההליך הרפואי, לא ידענו איזה מהלכים וטיפולים לנקוט והרופאים שלא נתנו לנו הרבה אפשרויות טובות לטיפול רק הוסיפו לתחושת החרדה והדאגה. באותה תקופה נסעתי לניו יורק והלכתי לבקר את הרבנית. שוחחנו על מצבה של אמי ועל מה שעלינו לעשות עבודה. המצב, כאמור, היה מאוד מתוח וקשה אך כשדיברתי עם הרבנית נוכחתי לראות עד כמה היא אופטימית עם מבט חיובי. הייתי מופתעת לראות שלפני שהגעתי היא כבר עשתה עבודת מחקר על סוג המחלה הספציפית הזו, ודאגה לספר לי על סוגי טיפולים ותרופות שונות שקיימות. למותר לציין שזה היה הרבה לפני תקופת האינטרנט, בה ניתן למצוא את כל האינפורמציה בלחיצת כפתור, הרבנית עבדה קשה ולמדה את הנושא בצורה רצינית, אני באמת לא יודעת מאיפה ואיך היא קיבלה את כל המידע, והכל בשבילנו, לסייע ולעודד את רוחנו. בנוסף למידע הרפואי, היא שוחחה עמי על החשיבות הגדולה של חשיבה חיובית, עבורנו ועבור אמנו. ועד כמה עלינו לדאוג תמיד להיות במצב רוח חיובי ואופטימי. עזבתי את ביתה במצב רוח שונה לגמרי מכפי שנכנסתי, וסוף סוף הרגשתי מוכנה נפשית להתמודד עם האתגר העומד לפנינו. ב"ה, לאחר הליך ארוך ומורכב אמי החלימה.

הוראה מומלצת

הרבנית הבינה וחשה את הכאב והצער של המשפחה, שחשו המומים ומבולבלים מכל הסיפור, ומהחלטה הקשה על טיפול לאמם שבצורה פתאומית חלתה בצורה נוראה. לעיתים, העזרה הטובה ביותר במצבי קושי היא להפחית מהחרדה, ולהוסיף לנצרכים במנוחת הנפש בכדי שיוכל לחשוב בצורה ישירה וברורה. זאת בנוסף לאסיפת החומר הרפואי עבורם.

בנוסף, הרבנית חשבה והתנהגה בצורה מאוד חיובית ומעודדת, וזה עזר למשפחה להתעודד ולחשוב חיובי, הרבנית גילמה את המשפט המפורסם: "טראכט גוט וועט זיין גוט (תחשוב טוב יהיה טוב)".

2. הבחורים מסאטמר

מספרת: מרת לאה כהן

רקע:

מרת כהן הינה קרובת משפחה של הרבנית ונהגה לבקר אותה תכופות.

בשנות הלמ"ד והמ"ם, הרבה מחסידי סאטמר התנגדו מאוד לחב"ד, עד כדי כך שהיה זה סכנת נפשות ממש עבור חסיד סאטמר שנתפס לומד תניא או משתתף בהתוועדות של הרבי. (ב"ה, כיום ההתנגדות החרפה כמעט וחלפה מן העולם, ורבים מחסידי סאטמר לומדים חסידות, מגיעים לאוהל ואף מסייעים פיננסית לבתי חב"ד ברחבי העולם בהם הם מבקרים במהלך נסיעות עסקים).

3. הבחורים מסאטמר

בתחילת שנות המ"ם, ראש ישיבה נודע בסאטמר יחד עם קבוצת בחורים החלו ללמוד תניא וחסידות, ואף החלו להשתתף בהתוועדויות של הרבי. כמוכן שהכל התרחש בסודיות מוחלטת מפחד שחבריהם ומכריהם יציקו להם בעקבות כך.

לאט לאט הם התקרבו יותר ויותר לרבי ולדרכי החסידות, ולאחר כמה שנים של סודיות ומחבוא הם החליטו שהגיע הזמן לגלות את "הסוד" ולהפוך לחב"דניקים בצורה מלאה. כמוכן שהענין התפרסם בסאטמר כאש בשדה קוצים והקהילה יצאה נגד הבחורים וראש הישיבה ונגד חב"ד בכלל בצורה חריפה מאוד. הבחורים, יחד עם ראש הישיבה, סבלו צרות צרורות וגם קהילת חב"ד הסמוכה סבלה מנחת זרועם, גם הורי הבחורים עצמם יצאו נגדם והשתתפו במחאות נגד התקרבותם לחב"ד.

בעלי (ר' יואל כהן – ה'חוזר' של הרבי) עמד לצד אותם בחורים ועזר להם מאוד, באותה תקופה שוחחתי עם הרבנית על הנושא, היו לה שאלות רבות בקשר למצבם הגשמי של הבחורים, מי דואג להם ולרווחתם, אך יותר מכך היא היתה מלאת שאלות על השפעתה של המחלוקת על הוריהם וישיבותיהם:

- איך מתמודדים הורי הבחורים עם השינוי של ילדיהם?
- האם משפחותיהם סובלים מהצקות בעקבות התקרבות הילדים לליובאוויטש?
- האם הבחורים עדיין שומרים על כבוד הוריהם? האם ימשיכו לשמור איתם על קשר?
- איך מתמודדות הישיבות בהם למדו הבחורים עם המצב?
- איך מתמודדים הבחורים עצמם עם שינוי כ"כ גדול בחייהם?
- אם הבחורים מנודים בצורה גורפת בקהילה, איך ימצאו שידוך בבוא הזמן?

הוראה מומלצת

הרבנית ידעה בדיוק מה קורה בחב"ד, וידעה מסיפור זה גם כן.

למרות שמקרה זה היה רק חלק קטן ממלחמה גדולה שניהלו בני אותו חוג נגד ליובאוויטש והרבי, הרבנית התמקדה **בבחורים הבודדים** שמצאו את עצמם במרכז המלחמה.

היא חשה את המסירות נפש העצומה של אותם בחורים שרצו ללמוד יותר חסידות ולהפוך לחסידים של הרבי, והיא דאגה לשלומם ולתחושתם בהיותם מופרדים ומרוחקים ממשפחותיהם ומהקהילה בה גדלו.

הרבנית אף התקדמה הלאה, היא חשבה על השלב הבא בתהליך – על עתידם של הבחורים ויחסם עם הוריהם. אך בעצם הרבה יותר מכך – לרבנית היה אכפת מהישיבות של סאטמר והנהגת הקהילה – אותם אנשים שיצרו את כל המלחמה והכאב לליובאוויטש ולאותם בחורים בצורה פרטית.

במהלך אותו זמן כואב, לרבי והרבנית היה אכפת ממה שקורה והם דאגו מאוד לאנשים שהיו מעורבים בזה, יחד עם דאגה לנשירה בסאטמר. מעניין, שישנו סיפור דומה על הרבי עצמו, כיצד הרבי דאג והיה אכפתי לאנשים היחידים ולצרכיהם, ולא רק דאג ל"תמונה הכללית" של המצב, כפי שרוב האנשים היו עושים:

אחד מהמשפחות החושבות בסאטמר – משפחת ווכטר – התקרבה מאוד לחב"ד ולרבי. גב' ווכטר היתה המנהלת של אחד מבתי הספר הגדולים ביותר באותה קהילה.

זה היה באמצע שנת הלימודים, המצב החל להיות מסוכן עבורם מחמת הקשר שלהם לחב"ד, והם היו מוכרחים לעזוב את וויליאמסבורג (השכונה בה מתגוררים חסידי סאטמר), לשכוח מהכל ולעבור לארץ באופן מידי.

הרבי שמע על התוכניות שלהם ועל הצורך הדחוף שלהם לעזוב את האזור מיידית, באופן מפתיע, הרבי שלח הוראה לגב' ווכטר: שתשאיר מאחוריה רשימות מפורטות על מצבה הפרטי והתמודדותה המיוחדת של כל תלמידה בביה"ס. הרבי רצה לוודאות שהעזיבה של המנהלת באמצע שנה"ל לא תשפיע לרעה על הלימוד והצמיחה של אף תלמידה.

הרבי ידע כיצה גב' ווכטר מכירה מקרוב את צרכיהם הפרטיים של רבות מתלמידות, בפן החינוכי ובפן הרגשי. אם היא תעזוב בצורה פתאומית, אותן תלמידות תשארנה ללא אותה שימת לב ועזרה מיוחדת אותן היא סיפקה להם!

זהו סיפור מפליא – באמצע כל הסיפור הכואב, כשאותה משפחה צריכה לעזוב את כל החיים מאחוריהם בגלל הקשר שלהם לחב"ד, על מי לא שוכח הרבי? על הילדות של אותה קהילה!

ב"ה, אותם בחורים כבר נשואים והקימו משפחות חב"דיות לתפארת, וחלקם אף יצאו לשליחות.

4. הפטל שנשפר

מספר: הרב שמואל לו

רקע:

הרב שמואל לו הוא חתנו של מר זלמן יפה. מר יפה היה מעורב וחלק בלתי נפרד מהקהילה החב"דית במנצ'סטר, אנגליה. בשנת תשי"ח הוא החל ליסוע לרבי באופן תכוף. הוא נהפך לחסיד נלהב של הרבי והיה בקשר לבבי מיוחד עם הרבי, הרבי קירב אותו בצורה יוצאת מן הכלל. כשביתו השתדכה עם הרב שמואל לו, הוא שאל את הרבי אם הוא יכול להזמין את הרבנית לחתונה. הרבי ענה, שהרבנית לא תשתתף בחתונה אך תעריך מאוד את ההזמנה. הוא הוסיף ושאל את הרבי האם ביכולתם להפגש עם הרבנית, ובזה החלה מסכת קשרים חמה וקרובה מאוד של משפחת יפה עם הרבנית. כהוספה יש לציין שהרבנית היתה אשה אלגנטית מאוד (מה שהתבטא בהתנהגותה ומלבושה), וזה בא לידי ביטוי בצורה מיוחדת באירוח המלכותי בה נהגה לכבד את אורחיה.

4. הפטל שנשפר

כשהייתי חתן צעיר, היתה לי הזכות להכנס לבקר את הרבנית בביתה יחד עם כלתי והוריה. השולחן במטבח היה ערוך בצורה יפה והרבנית הכינה עבורנו משקה פטל עם כוסות קריסטל וקשי זכוכית. הרבנית ביקשה ממני למזוג את המשקה לכל המסובים וכך אכן עשיתי. בשלב מסוים דחפתי בטעות עם היד את אחת הכוסות והיא נשפכה על השולחן. צפיתי בבעתה במשקה הצבעוני נשפר, מתפשט ומכתים את מפת השולחן הצחורה, אתם יכולים רק לתאר כיצד הרגשתי באותו רגע. הרבנית, שראתה במצוקתי, הכריזה מיד: "סימן ברכה!" אמר לי חמי לאחר מכן, שהרבנית הסתכלה על המשקה השפוך בכזה אושר עד שכמעט התפתה לשפוך על השולחן עוד כוס...

הוראה מומלצת

הרבנית היתה רגישה לחתן הצעיר והנרגש. היא דאגה רק לדבר אחד: כיצד הוא ירגיש, המיץ השפוף והכתם על המפה לא הטרידו אותה כלל. היא היתה רגישה בצורה מיוחדת לסובבים אותה – לרגשותיהם, תחושותיהם וצרכיהם. היא הפכה רגע לא נעים לדבר חיובי, אפילו קצת מצחיק... הבלאגן שנוצר אינו חשוב, מה שחשוב בעיקר הוא רגשות האחר באותו רגע.

5. לייקר זמן וכסף של האחר

מספר: ר' מענדל נוטיק

רקע:

ר' מענדל נוטיק הגיע לניו יורק מפריז בתחילת שנות ה' בתור בחור. עם הגעתו, הוא התבקש לעזור לרבי ולרבנית בבית. הוא היסס בהתחלה, אך לבסוף החליט לקחת את העבודה. בתחילת עבודתו הוא התעקש שהוא עובד שלא על מנת לקבל תשלום. הרבנית אמרה לו שהיא מניחה כסף בצד עבורו והוא מוזמן לקחת אותו מתי שיבחר. הוא עבד בבית הרבי והרבנית במשך שנתיים – מתשל"ז עד תשל"ט.

5. לייקר זמן וכסף של האחר

אחת מהעבודות הרבות שהיו לי בבית הרבי והרבנית היתה עריכת קניות בחנויות שונות בקראון הייטס. לעתים הייתי גם משלם את חשבוניותיה של הרבנית בחנויות. כשהייתי מגיע לביתה, הכסף היה מחכה לי על השולחן יחד עם הקבלות אותם הייתי צריך לשלם, כך שרק הייתי צריך לקחת וללכת.

בכל פעם, לפני שלקחתי את הכסף, היתה הרבנית מבקשת ממני לספור את הכסף שוב ולוודאות שבידי הסכום הנכון. הרבנית אף הסבירה: "בבית אבי (כ"ק אדמו"ר מוהרי"צ נ"ע) למדתי ש"געלט האט ליב א חשבון און מיט יענעמ'ס געלט דארף מען זיך זיכער היטן" (כסף אוהב חשבון מדויק, ועם כסף של מישהו אחר יש להזהר מאוד).

כשהיתה אמורה לפגוש מישהו וחשבה שאולי תתאחר קצת, היתה מיד מתקשרת לדווח על האיחור "אני מאוד מצטערת" היתה מתנצלת "אך אצטרך לאחר קצת" או לפעמים "קיבלתי שיחת טלפון חשובה" - מאנגליה או מארץ ישראל – "יקח לי עוד כעשר דקות להגיע... תמיד הבהירה את עצמה מראש. זמנו של האחר היה חשוב ורציני מאוד עבורה. רק בכדי לשבר את האוזן יש להוסיף, אני הייתי אז בן 15, 16, 17, תלמיד צעיר בישיבה, אך למרות זאת, זמני היה יקר מאוד עבורה והיא תמיד התנהגה עמי בצורה מכבדת ומתאימה.

הוראה מומלצת

הרבנית היתה עושה הזמנות טלפוניות מחנויות שונות בקראון הייטס, היא תמיד הציגה את עצמה בשיחת הטלפון כ"מרת שניאורסון מרחוב פרזידנט". ר' מענדל נוטיק היה בחור צעיר שנבחר לשרת את הרבנית ולסייע לה בסידורים השונים ובקניות. באמתחתו סיפורים רבים על אותם זמנים.

הוא מספר על הכבוד והיוקר שרחשה הרבנית לזמן – הן זמנה שלה והן זמן האחר. אם רק היתה מאחרת בכמה דקות בודדות כבר היתה יוצרת קשר, מסבירה ומתנצלת. ר' מענדל מסיים: הרבנית היתה דייקנית נפלאה, ודקדקה מאוד בזמן ובכלל. זו היתה אישיותה.

סיכום החטיבה הראשונה – דמותה של הרבנית

סיפורים 1-5

1. יחד עם התלמידים, התבוננו בסיפורים שהובאו בחטיבה זו ושוחחו על הנקודות המיוחדות בדמותה של הרבנית שלמדנו מהן. מומלץ לכתוב מילות מפתח מכל סיפור והוראה ולכותבם על הלוח או על דף גדול בצורה קריאה לתלמידים.
כמובן שסיפורים אלו משקפים רק פן אחד באישיותה של הרבנית – מידותיה המיוחדות.
2. עלינו לקחת את סיפורים ואפיזודות אלו וללמוד מהם על אישיותה באופן כללי, ללא התמקדות בפרטים הספציפיים.
  - האהבה והאכפתיות שלה לכל אדם באופן פרטי, ההתמסרות העמוקה שלה לרווחת השני בכל מצב.
  - מידת הדקדוק ושימת הלב לכל פרט, קטן אשר יהיה.
  - הסתכלות וחשיבה חיובית בכל סיטואציה, יחד עם חשיבה מעשית.
3. כיצד עלינו ללכת בעקבותיה של הרבנית.
תנו לתלמידים לחשוב על דרך בה יוכלו 'לחקות' את הרבנית בדמותה ואישיותה. לחשוב על מקרים וסיטואציות בהם יוכלו להתנהג בדרכה של הרבנית בצורה מעשית.
על התלמידים/ות לכתוב את רעיונותיהם לעצמם. תנו להם 2-3 דקות בדממה מוחלטת ע"מ שיוכלו לחשוב ולכתוב בריכוז מושלם. לאחמ"כ ניתן לבקש ממספר תלמידים/ות לשתף את הכיתה ברעיונות.

שלב שני – התמסרות הרבנית לענייני הרבי

6. תנסי!

מספרת: גב' לואיס הגר

תנסי! 6.

כפי שידוע לכולם, הרבי עודד ודחף את כל החסידים, אנשים נשים וטף להתעסק כמב שיותר ב'מבצעים' ולזכות יהודים בקיום המצוות. באופן אישי היתה לי דילמה שהציקה לי, מצד אחד, כחסידה של הרבי אני רוצה לעשות את מה שהרבי רוצה ממני בצורה מלאה, אך מצד שני בטבעי הייתי מאוד ביישנית וחשתי מאוד לא בנוח לגשת לנשים שאני לא מכירה, לשאול האם הם יהודים ולשוחח על קיום המצוות. בעיה זו לא נתנה לי מנוח. כיוון שחשתי בנח לשוחח עם הרבנית, שיתפתי אותה בדילמה שלי. היא הבינה אותי מאוד, הבינה את אישיותי ואת תחושותיי ואמרה לי "עוד יבוא יום..." היא מעולם לא נתנה לי את התחושה שבושה מהתעסקות במבצעים בצורה פומבית היא בעיה או ליקוי כלשהו, אך יחד עם זאת היא עודדה אותי תמיד לנסות ולהתאמץ קצת יותר, היא עשתה זאת בכזו עדינות שאז לא חשתי בכך, אך כעת כשאני חוזרת לאותה התקופה אני רואה כיצד ע"י הרמזים העדינים והעצות המועילות עודדה אותי הרבנית להתגבר על הבושה, וגרמה לי להיות מסוגלת להתגבר על עצמי. "אני בטוחה שאת יכולה לעשות את זה!" אמרה לי תמיד, "תנסי, תראי שאת יכולה!" היום, כיו"ר של ארגון "Chai cancer Care" – ארגון שמספק עזרה ועידוד למשפחות של חולים במחלה הנוראה ל"ע, אני מוצאת את הדרכים לפרסם ולשוחח עם יהודים רבים על כמה מה'מבצעים'. כיום, ב"ה, אני הרבה יותר דומיננטית ופעילה, ואני משתדלת לנצל זאת בשביל להשפיע על משפחות רבות, משפחות הנעזרים וחבריי לעבודה, להתחזק ביהדות וקיום המצוות. בתת המודע שלי אני תמיד שומעת את קולה של הרבנית מהדהד "אני בטוחה שאת יכולה לעשות את זה!, תנסי, תראי שאת יכולה!"

הוראה מומלצת

הרבנית רצתה שהחסידים יעסקו בהתלהבות במבצעיו של הרבי, כמובן. אך יחד עם זאת הרבנית חשה והבינה את מצוקתה של גב' הגר – שרצתה באמת לצאת ולהיות פעילה במבצעים אך היתה צריכה את העידוד הנכון ואת הדחיפה בכדי שתוכל להתגבר על עצמה.

ואכן הרבנית עודדה ודחפה אותה, בצעדים קטנים, לאט לאט, שתנסה, שתתקדם. היא לא דחפה אותה ללכת לנאום בפני המונים, היא עודדה אותה לצלוח את האתגרים הקטנים, לשוחח עם אדם אחד, עם חבר אחד לעבודה וכך לבנות לאט לאט את הבטחון העצמי שלה ע"מ שתוכל לצלוח גם אתגרים גדולים.

7. הבטחה שקויימה

מספר: ד"ר אלן ניומארק

רקע

ד"ר אלן ניומארק הוא ד"ר לרפואת כף הרגל בברוקלין. הוא התבקש לבוא ולטפל ב"גב' שניאורסון מרח' פרזידנט" וכלל לא ידע שמדובר ברבנית. היא תמיד כיבדה אותו בשתיה ועוגה והתנהגה אליו בצורה אכפתית וטובה. הוא שוחח עם הרבנית על מספר נושאים ועניינים שונים.

7. A Promise Kept

התבקשתי לטפל ב"גב' שניאורסון מרחוב פרזידנט", בביקורי הראשונים אצלה כלל לא ידעתי שזוהי הרבנית.

אחרי כמה ביקורים, אנשים החלו לומר לי "אתה יודע במי אתה מטפל?! זו הרבנית!" וכך, בפעם הבאה שהגעתי לביתה אמרתי לה "לו הייתי יודע במי מדובר הייתי חובש כיפה לפני כניסתי..". היא ענתה לי "עליך לחבוש כיפה בשביל עצמך, לא בשבילי". בזמנו חשבתי לעצמי "אולי יום אחד, מי יודע".

במהלך אחד מביקורי, שאלה אותי הרבנית האם אני נשוי, ענית לה שלא והוספתי שאני לא נפגש עם בחורות יהודיות. היא אמרה לי "קח את הזמן, אל תמהר, רק תבטיח לי שתתחתן עם יהודיה", הבטחתי והיא שמחה וענתה "הכל יהיה בסדר". זו היתה הברכה הראשונה שקיבלתי מהרבנית.

שנים חלפו, בשנת תשנ"ט (11 שנים לאחר הסתלקות הרבנית), הייתי כבר בן 44 ולמרות כל החיפושים והפגישות עדיין לא מצאתי את שידוכי. תמיד זכרתי שהרבנית היא זו שפעלה עליי ושכנעה אותי להתחתן רק עם יהודיה ובשלב מסוים אמרתי לעצמי שעליי ללכת לבקר את מי שדאגה לי וברכה אותי שהכל יהיה בסדר. נסעתי לבית החיים, והלכתי להתפלל על קברה של הרבנית. עמדתי שם ואמרתי "מרת שניאורסון, אני חייב כבר להתחתן, אני רוצה לסיים כבר את מסכת החיפושים. הבטחתי לי שהכל יהיה בסדר".

לאחר חודשיים, פגשתי את אשתי. בחורה יהודיה נפלאה. פניתי חזרה לרבנית והודיתי מקרב לב. יחד הקמנו משפחה יהודית לתפארת, ארבעה ילדים שומרי מצוות בצורה מלאה שמסיים לנו נחת יהודי אמיתי.

הוראה מומלצת

יהודי זה, היה ד"ר צעיר ופשוט שהגיע מדי פעם לטפל ברבנית בביתה, אך הרבנית התייחסה אליו בצורה נפלאה, הגישה לו אוכל ושתיה ושוחחה עמו על חייו ועל בעיותיו. נראה שכך נהגה עם כל אדם איתו באה במגע.

כשד"ר ניומארק החל לטפל ברבנית הוא עדיין לא היה דתי, הוא לא חבש כיפה ואפילו לא חשב להתחתן עם יהודיה. הרבנית התייחסה אליו בעדינות הנדרשת אך יחד עם זאת לא נרתעה לשוחח איתו בצורה איתנה על עניינים יהודיים "עליך לחבוש כיפה בשביל עצמך", "תבטיח לי שתתחתן עם יהודיה" וכו'. הרבנית הבינה בצורה מלאה עם מי היא מדברת ולכן פנתה אליו ושוחחה איתו בצורה שהוא יכול להבין ולקבל – באופן המתקבל.

הרבי פעם אמר ש"אנו לא עונים לשאלות, אנו עונים לאנשים" - כוונת הדברים היא שעלינו לדעת עם מי אנו משוחחים, להכיר אותו ולדעת מה מצבו, מה מפריע לו וכו' וכך נוכל לענות לו בצורה רכה ומתקבלת על מה שבאמת מפריע לו ולאוו דווקא על מה ששאל בשאלה המקורית. הרבנית גילמה דרך זו – היא תמיד פנתה וענתה לאדם – למי שהוא באמת – כשדיברה איתו. הרבנית גם נתנה לו ברכה שהתגשמה זמן קצר לאחר שהלך להתפלל על ציונה.

הערה: לסיפור זה יש מצגת רביעית עם תמונת המשפחה.

8. דאגה לשלוחים חדשים

מספרת: מרת בתיה אזימוב ע"ה שלוחת כ"ק אדמו"ר בפריז

רקע

מרת אזימוב ע"ה היתה שלוחה של הרבי בפריז, צרפת במשך עשרות שנים, משנת תשכ"ח.

היא הכירה את הרבנית מאז שאמה נפטרה (בשנת תשכ"ה) והיא עברה לניו יורק עם אביה. היא נהגה לבקר את הרבנית תכופות והרבנית דאגה לה לכל המצטרך, כולל כל ההכנות לחתונתה. כשעברה לפריז בשליחות היא נשארה בקשר עם הרבנית שאף היתה מעורבת במספר עניינים רפואיים שעברה. היא נהגה לבקר את הרבנית בכל פעם שהגיעה לניו יורק.

בנשות הל' מספר זוגות צעירים יצאו לשליחות באזורים שונים בצרפת. רבים מהם לא דיברו צרפתית ולא הכירו את תרבות החיים בצרפת. תאוותם היתה רק לצאת לשליחות ולהפיץ תורה ויהדות באותם ערים, והם היו מוכנים לעבוד קשה בשביל כך.

8. דאגה לשלוחים חדשים

בשנת תשל"ח ביקרתי את הרבנית בביתה. במהלך שיחתנו הרבנית התעניינה מאוד בהסתדרותם של משפחות השלוחים החדשים.

היא דאגה להם מאוד – שלוחים שהגיעו למקום עם שפה זרה, תרבות חיים שונה וכו'. בחלק מהערים בהם חיו השלוחים לא היה חינוך יהודי לילדים והם היו צריכים ללמוד בבית עם ההורים.

הזוגות הצעירים גרים רחוק מהוריהם ומשפחתם, הטיסות לאמריקה באותם ימים היו יקרות מאוד. אפילו שיחות טלפון היו יקרות – כמה דולרים לכל דקת שיחה – ולכן לא יכלו לשוחח שיחות ארוכות. הילדים לא ראו את משפחתם הרחבה ואפילו לא שוחחו עמם תכופות.

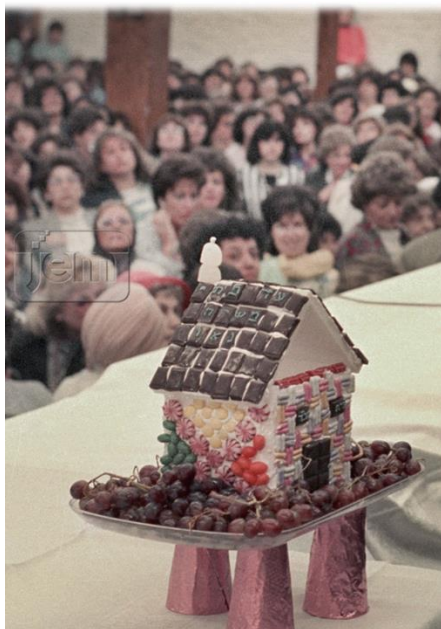
הרבנית היתה מאוד מוטרדת. אני ניסתי להרגיע אותה ואמרתי שזהו החינוך אותו קיבלו השלוחים – ליסוע ולהפיץ יהדות במקומות רחוקים, והם שמחים בזה. הרבנית אמרה לי שלמרות שעבורי זה אולי קל יותר אך לא אצל כולם המצב אכן כך, והיא המשיכה להביע את האכפתיות שלה עבורם.

הוראה מומלצת

למרות שהרבנית ידעה והבינה, כמובן, את חשיבות העבודה שחב"ד פועלת עם יהודי צרפת, היא עדיין היתה דאוגה עבור השלוחים עצמם ומשפחותיהם. לעבור לגור בארץ זרה עם תרבות שונה וכ"כ רחוק מהבית זה קשה, והיא היתה מוטרדת מהסתדרותם בחיי היומיום, איך הילדים גדלים שם, וכיצד הם מתחנכים. כל פרט נגע לה. היא היתה גאה בהם מאוד אך יחד עם זאת דאגה להם מאוד.

בנוסף, היא העבירה מסר אמפתי. לא כל מה שקל עבורך, הוא קל בצורה שווה למישהו אחר, ועליך לחשוב על האחר במצבו הוא.

מתנה מהשלוחות 9.

הרבנית שוחחה עמי פעמים רבות על ההתמסרות היומיומית והמסירות נפש של השלוחים. פעמים תכופות ציינה שהזוגות הצעירים שיוצאים לשליחות עזבו את החום והנוחות של אזור יהודי וחסיד, ונסעו למקומות רחוקים שבשר כשר או חלב ישראל אינם בנמצא, חלקם אף צריכים לאפות בעצמם לחם כשר. והיא הוסיפה: "און זיי טוען דאס אזוי שיין און אזוי בכבוד" (והם עושים זאת בצורה כזו יפה ומכובדת).

פעם, במהלך אחד מביקוריי, היא הראתה לי מתנה יפהפיה עבודת יד שמונחת על השולחן, "ראי, לאה, מה השלוחים שלחו לי" היא אמרה. "הם כ"כ עסוקים ובכל זאת מצאו זמן לחשוב עליי" היא הוסיפה בהתרגשות, והמשיכה לתאר את עבודת השלוחים בגאווה. ואז סיימה "אך למה שלחו לי? מי אני בכלל?" עניתי לה "הרבנית, את לא יודעת כמה את יקרה עבור השלוחים?" הרבנית הביטה עליי עם מבט מחייך-מה, אך לא היתה כ"כ מרוצה ממני, היא אמרה לי ביטוי ברוסית שמשמעו "את לא נותנת להם מספיק כבוד, את לא באמת מבינה אלו קשיים ואתגרים עוברים השלוחים. אם היית מעריכה זאת, היית מבינה שאין להם זמן לבזבז עליי".

הוראה מומלצת

הרבנית רצתה שמרת כהן תבין בצורה אמיתית כמה קשה עבודת השליחות. היא היתה גאה בנחישות השלוחים להתמסר לעבודתו של הרבי, אך יחד עם זאת היא דאגה לקשיים שהם עוברים וכיצד הם מתמודדים איתם. באותם ימים, להשיג אוכל כשר היה קשה ומסובך. חלק מהשלוחות היו מכינות גבינה ביתית מחלב שחלבו בחווה. הרבנית ידעה על כל הקשיים הללו.

היא חשה יראת כבוד עבור מסירות הנפש שלהם עבור עבודתו ורצונו של הרבי – להפיץ יהדות אף במקומות נידחים ברחבי העולם.

קשר מיוחד ולבבי זה בא לידי ביטוי בלילה הנורא של כ"ב שבט, כשהרבי הורה, זמן קצר לאחר הסתלקותה, "מען זאל מודיע זיין די שלוחים (שיודיעו לשלוחים)".

בשיחה מיוחדת לכינוס השלוחות בשנת תנש"א, הרבי התבטא שהשלוחות הינן שלוחות של כל הנשים היהודיות. ובהערה מיוחדת הרבי הוסיף "ובפרט של נשות הצדיקים נשיאי ישראל". הרבי קבע שהשלוחים והשלוחות הינם שלוחי הרבנית ג"כ!

10. טנקי המצוות בארץ ישראל

מספרת: גב' לואיס הגר

רקע

הרבי רחש חיבה מיוחדת לחיילי צה"ל המגינים בגופם על היהודים שגרים בארץ ישראל, ותמיד דאג שהחסידיים יביאו כמה שיותר שמחה ורוח חיים יהודית-חסידיית לבסיסים. חסידי חב"ד נסעו ונוסעים לאורכה ולרוחבה של הארץ לפני ובמהלך כל חג, להביא לחיילים את שמחת החג ואת האפשרות לקיים את מצוות החג. בסוכות, בחנוכה, בפורים ולפני פסח ניתן לראות הרבה חסידיים מסתובבים בבסיסים, אף במקומות מסוכנים, ומשמחים את החיילים.

10. טנקי המצוות בארץ ישראל

ביקרתי אצל הרבנית ושוחחתי עמה בצורה תכופה. בכל פעם ששוחחנו היא היתה ממחרת לספר לי על פעולותיו של הרבי, על הפרוייקטים והמבצעים החדשים. היא סיפרה לי על צבאות ה', מבצע נש"ק והרבה נוספים. היא אף סיפרה לי על פעולותיהם של החסידיים בארץ ישראל וכיצד הם פועלים עם חיילי צה"ל. באחד הביקורים, הרבנית ביקשה מאחד מעוזרי הבית להביא את סרט הצילום של תמונות מטנקי המבצעים בארץ, כיצד הם נוסעים ומבקרים חיילים בבסיסים מרוחקים, מביאים להם אוכל ומשמחים אותם בבסיסים שכוחים אלו. היא היתה כל כך מורשמת וגאה בתמונות הללו ורצתה לשתף אותי בנחת שרוותה מפעולותיו של הרבי. בשנות ההקמה של צבאות ה' היא אמרה לי פעם "אני יודעת כיצד זה עובד ומצליח כאן באמריקה, אך כיצד קיבלו זאת הילדים בלונדון?" כמובן ששמחתי לספר לה על ההתלהבות הגדולה בה הילדים קיבלו את המוסד וכיצד הם להוטים לעלות ולהתקדם בדרגות. עיניה זרחו מאושר, חיוך רחב עלה על פניה ובבישנות מה אמרה לי "לבעלי היה רעיון טוב, לא כך?"

הוראה מומלצת

גב' הגר ממשיכה: "זה היה פשוט נפלא לשמוע כמה נחת היא רווה, כמה שהשתתפה בחייו ופעולותיו של הרבי. אני לא חושבת שהרבה אנשים יודעים ומבינים עד כמה היא חלקה את חייה עם הרבי, וכמה חשובה היתה הרבנית עבור הרבי"

הרבנית היתה גאה כ"כ בפעולותיו ושליחותו של הרבי להפיץ יהדות לכל יהודי בכל מקום אשר יהיה. היא היתה גאה ביוזמות ובמבצעים של הרבי.

היא רוותה נחת אישי עצום בראותה כיצד רעיונותיו ויוזמותיו של הרבי באים לידי פועל. היא אהבה לשמוע כיצד הילדים נהנים להשתתף בפעילויות של צבאות ה'. היא אהבה לשמוע על עבודת והצלחת השלוחים. היא אהבה לשמוע על הפעילות עם החיילים בארץ, והתרגשה לראות כיצד החסידיים מבצעים בשמחה את עבודתו של הרבי.

11. עבודה משותפת

מספר: הרב אשר זיילינגולד

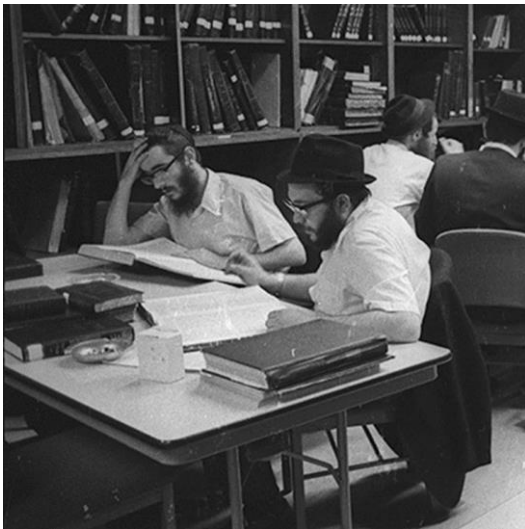
רקע

מהסיפורים שלמדנו פה ומעוד רבים אחרים, אנו רואים בצורה ברורה שהרבנית היתה מעורבת בצורה רבה בכל השטחים ובכל הפעולות של ליובאוויטש, והרבי היה משוחח איתה ומשתף אותה בהכל בצורה מלאה. הרבנית אמרה פעם "לפני שבעלי מכריז על מבצע חדש הוא משקיע זמן רב בחשיבה מדוקדקת על כל פרט והיבט אפשרי, לוודאות שזהו הדבר הנכון לעשות".

לרבי והרבנית לא היה הרבה זמן לשבת יחד ולשוחח, אך בכל זאת הרבי ווידא לקבוע זמן בכל יום לשבת ולשוחח עם הרבנית. הרבי אמר פעם לד"ר וייס שהוא מקפיד כל יום לשנות יחד עם הרבנית כוס תה. (למותר לציין שאיינו יודעים ואין מענייננו לדעת על מה שוחחו).

הרב זיילינגולד הוא רב בעיר מיניאפוליס שבמיניסוטה.

11. Working Together

בחג הפסח בשנות ה'כ' הרבי ערך את ה'סדרים' בדירת הרבי הרי"צ ב'770. הייתי חלק מקבוצת בחורים שנהגו ללכת מאחורי הרבי כשצעד בלילה בחזרה לביתו, ע"מ ללוות את הרבי בכבוד הנדרש. החגים, היו הפעמים היחידות בהם הרבי והרבנית צעדו יחד מ'770 חזרה הביתה.

לאחר ה'סדר', הרבי והרבנית צעדו יחד ברחוב יוניון ולפתע עצרו בחזית הבנין שהפך לימים ל'כולל' (הבית ה'2 מרחוב קינגסטון).

הרבי והרבנית עמדו שם כ'15 דקות ודיברו בהתלהבות תוך שהם מצביעים על נקודות מסוימות בבניין, היה נראה שהם מתכננים כיצד להשתמש בבנין ובקומות השונות, ואלו שיפוצים יהיו נצרכים בכדי להפוך אותו לבנין שימושי לצרכי הכולל. אולי להזיז את הקיר בפינה ההיא, ולשבור את הקיר בפינה השניה. או לשפץ חדר באזור מסוים ולהוסיף ארונות ומדפים באזור אחר.

הוראה מומלצת

כיוון שהרבנית חיתה את חייה בצורה פרטית והתרחקה מן הפרסום, רוב החסידים לא ראו עד כמה היתה הרבנית מעורבת בפעולות ובתוכניות של הרבי. אך הרבנית היתה שותפה מלאה של הרבי. ישנם הרבה עניינים שהרבי אמר לאנשים בשמה של הרבנית, והרבה דברים שהרבנית הזכירה שהיא שוחחה עם הרבי אודותם.

סיכום החטיבה השניה – התמסרות הרבנית לענייני הרבי

סיפורים 6-11

1. יחד עם התלמידים, התבוננו בסיפורים שהובאו בחטיבה זו ושוחחו על הנקודות והצדדים המיוחדים של התמסרותה המיוחדת של הרבנית לענייני הרבי. תוכלו לשתמש במילות התלמידים ולכותבם על הלוח או על דף גדול בצורה קריאה.

הרבנית היוותה דוגמה מושלמת של התמסרות והקדשה עצמית לעבודתו של הרבי, בתפקידה ומעמדה המיוחד. ההתמסרות מתבטאת בעניינים שונים – כל אחד יכול למצוא את חלקו ותפקידו.

- **תחושת נחת וגאווה** במשימה הכללית (הפצת יהדות), ובפעולות הפרטיות (מבצעים, צבאות ה', 'טנקים', שלוחים, בתי חב"ד חדשים).
- **הבנה והערכה** של המאמץ וההתמסרות של כל אחד ואחת הנוטל/ת חלק בביצוע המשימה (שלוחים החיים במקומות נדחים, אנשים שמתעסקים עם עניינים שמעבר לאזור-הנוחות שלהם).
- **לתמוך, לעורר ולחזק** את "החיילים" – רגשית וכספית.
- **מעורבות פעילה** בעבודה בהתאם לכוחותינו ואפשרויותנו.

באלו דרכים יכולים אנו להתחקות אחרי צעדיה של הרבנית וללמוד ממנה, בפרט בנוגע להתמסרות לענייניו של הרבי? חשבו על דרך והוראה אחת אותה יכולים אתם ללמוד מהנהגת הרבנית. חשבו על סיטואציה מעשית בה תוכלו להיות פעילים יותר בענייניו של הרבי.

על התלמידים לכתוב את רעיונותיהם. תנו להם 2 דקות של שקט מוחלט עבור חשיבה וכתיבה של רעיון. לאחר מכן, בקשו מכמה מהם לשתף את הכיתה ברעיונותיהם.

חטיבה ג' – "חסיד" של הרבי

12. הגביע ההפוך

מספר: ר' מנחם יוניק

רקע

משפחת יוניק זכתה לקשר קרוב עם הרבנית. ר' בערל יוניק ע"ה (אביו של ר' מנחם), ברח מרוסיה יחד עם אמו של הרבי, הרבנית חנה. כשהוא הגיע לניו יורק בשנת תש"י, הוא זכה לקשר חם ועמוק עם הרבי והרבנית, והיה מבקר את הרבנית חנה לעיתים תכופות.

במשך השנים, הרבי הטיל על ר' בערל מספר משימות, והוא, באישיותו והתקשרותו המיוחדת, שמר על כך בשקט תוך כדי עזרה בלתי פוסקת לרבי ולרבנית. כשילדיו בגרו, לקחו גם הם חלק בעזרה. לאור כך, הם זכו לבקר את הרבנית פעמים רבות במהלך השנים.

12. הגביע ההפוך

בליל שמחת תורה תשמ"ו, הרבי התוועד בצורה מיוחדת ושמחה להפליא לפני הקפות. לאחר השיחה הראשונה, הרבי נעמד על מקומו ורקד במרץ לשירת הקהל. במהלך ההתוועדות, הרבי סיים את היין בגביעו והפך את הגביע, תוך שמורה לכל הקהל לעשות כך עם כוסותיהם. תוך כדי הניגונים, הרבי החזיק את הגביע ההפוך בידו ונופף בו מצד לצד. בשיחה לאחר מכן, הרבי הסביר את המקור להנהגה זו על פי 'נגלה' והשווה זאת לכוסות ההפוכים במנורת בית המקדש. מאוחר יותר באותו ערב, הלכתי לבקר את הרבנית ששהתה בספריה, וסיפרתי לה על ההתוועדות המיוחדת. תיארתי לה בפרוטרוט כיצד הרבי הפך את הגביע והורה לכולם לעשות כן. תוך שאני ממשיך לספר והיא מקשיבה, שמתי לב שהרבנית לקחה בקבוק קטן של ליקר שהיה על השולחן לפניו והפכה אותו... היא עשתה זאת בצורה עדינה כזו, שכמעט ולא יכלו לשים לב לכך.

הוראה מומלצת

הרבנית היתה "חסיד" אמיתי של הרבי. וכשהרבי ביקש מהציבור כולו להפוך את הכוסות, היא עשתה זאת ג"כ, וזאת מיד כששמעה על ההוראה המיוחדת.

כמי שהיתה בדרגה גבוהה שכזו בעצמה, כמי שגדלה והתחנכה בביתו של הרבי הרי"צ, כמי שהיתה זוגתו של הרבי, יכלה הרבנית בקלות לראות את תנועת והוראת הרבי כהוראה מסויימת לבחורים ולחסידים ב770, לא עבורה! אך למרות זאת, היא ראתה בתנועתו של הרבי הוראה עבודה גם כן, בדיוק כמו כל חסיד "פשוט" אחר.

רקע

ר' זלמן גוראריה היה חסיד עם קשר קרוב מאוד למשפחת הרבי עוד מהימים בהם היו באירופה. בנוסף למעורבותו בשטחים ועניינים רבים בחב"ד, תרומותיו הגדולות להדפסות ספרי קה"ת ונטילת חלק בשליחויות רבות מהרבי, הוא הכיר את הרבנית והיה מעורב בטיפוליה הרפואיים.

13. הגנה על הרבי

ר' זלמן לקח פעם את הרבנית לביקור אצל רופא עיניים. בסיום הבדיקה, הסביר הרופא שישנם 2 אפשרויות שונות לטיפול בעיניים, ועל הרבנית לבחור איזה טיפול היא מעדיפה.

בנסיעה חזרה, הפטיר ר' זלמן בשיחתו עם הרבנית שודאי היא תשאל את הרבי לחוות דעתו באיזה טיפול לבחור. ביודעו כי אלפי חסידים ויהודים ברחבי העולם שואלים את עצתו וברכתו של הרבי בעניינים שכאלו ואחרים, העריך ר' זלמן כי ודאי שהרבנית תעשה כן. הרבנית השיבה בצורה החלטית, שהיא אינה מתכננת לשאול את הרבי, כיוון שאינה רוצה לגרום לרבי עגמת נפש. ולכן, הוסיפה, רוצה היא שר' זלמן יעץ לה ויעזור לה בהחלטה איזה טיפול לבחור.

ר' זלמן לא ידע מה לעשות, הרבנית רוצה שהוא יעץ לה מה לעשות!... בסופו של דבר החליט לכתוב לרבי את כל הסיפור ולשאול את הרבי מה עליו ליעץ לרבנית לעשות, וכך אכן עשה. הרבי ענה לו והדריך אותו מה לעשות בקשר לטיפול, ואז הוסיף, שעל ר' זלמן לא לדווח לרבנית שהוא סיפר זאת לרבי, כיוון שזה יגרום לרבנית צער ביודעה שהרבי מודע לבעיותיה!

הוראה מומלצת

ישנם סיפורים דומים רבים על הרבי והרבנית, כיצד רצו לשמור עד כמה שאפשר אחד על השני, ובפרט בנוגע למצב הבריאות, כיצד שמרו שהשני לא יידע מהסבל והצער אותם הם חווים וכו'.

הרבנית ידעה כמה עסוק הרבי בענייני הכלל ובאילו שעות מאוחרות הוא חוזר הביתה מ770. היא ראתה כיצד אלפי אנשים מביאים את צערם ובעיותיהם אל הרבי, וכיצד הרבי לוקח את צערם בצורה אישית כ"כ. היא לא רצתה להוסיף איזשהו צער ומתח אצל הרבי, היא רצתה שהרבי יוכל להמשיך בעבודתו הקדושה ללא שום תחושת דאגה ממצב בריאותה.

אבל, מצד שני, אנו גם יודעים שהרבנית שאלה את הרבי עצות וביקשה את ברכתיו הק' עבור אנשים אחרים, בהזדמנויות רבות! למטרה זו היתה היא מוכנה "להפריע" לרבי, צרכי החסידים היו חשובים עבורה יותר מצרכיה האישיים.

14. בהירות בשעת משבר

מספר: הרב יהודה קרינסקי

רקע

בחג שמיני עצרת תשל"ח, במהלך 'הקפות' ב770, הרבי עבר התקף לב חריף. מספר רופאים שבדקו את הרבי הבהירו את דעתם שעל הרבי להתפנות בצורה מיידית לבית הרפואה. אך הרבי הבהיר שברצונו להשאר ב770. רוב הרופאים שחששו מהתוצאה האפשרית של טיפול במצב סבוך שכזה שלא בבית הרפואה, עזבו את המקום. כמה שעות לאחמ"כ, מוקדם בבוקר שלמחרת, הרבי עבר התקף חריף נוסף. (סיפורנו מתרחש במהלך ההתקף השני).

הרב קרינסקי שימש כמזכירו של הרבי והיה מעורב בשטחים רבים בעבודתו של הרבי. בתקופה שלאחמ"כ הוא היה מעורב גם במצבו הרפואי של הרבי והוא זה שגייס בפועל את ד"ר וייס לצוות הרופאים.

הערה: לסיפור זה נוספת שקופית רביעית – תמונה של הרב קרינסקי עם ד"ר וייס.

14. בהירות בשעת משבר

זה היה בשעה 5:30 בבוקר של שמיני עצרת תשל"ח כשפעילות הלב של הרבי הדרדרו, הרבי עבר באותה שעה התקף-לב שני וחריף. והמצב היה מצב של פיקוח נפש מוחלט, סכנת חיים מוחשית עבור הרבי. מוקדם יותר באותו ערב, הרבי הבהיר את דעתו הברורה שרצונו הוא להשאר ב770, למרות הפצרות והחלטות הרופאים שהחליטו שעל הרבי להתפנות לבית רפואה באופן מידי, בבית הרפואה קיים ציוד רפואי משוכלל, תרופות ורופאי לב מומחים, ועל הרבי לעבור לשם בצורה דחופה.

תוך כדי ששוחחנו לעצמנו על המצב החמור ומה שעלינו לעשות, הרבנית ירדה מהקומה השניה ב770. הרופאים פגשו אותה, והבהירו לה את דעתם המוחלטת שאין לבזבז זמן, חיינו של הרבי בסכנה ועליו לעבור לבית הרפואה מיד.

הרבנית נשארה רגועה ושאלה "ומה אומר בעלי על המצב?" הרופאים אמרו לה שהרבי לא רוצה בשום אופן להתפנות לבית רפואה, הוא אמר מוקדם יותר שברצונו להשאר ב770 ולעבור את הטיפולים הנדרשים שם. כל הנוכחים ציפו בקוצר רוח לתגובתה של הרבנית, כזוגתו של הרבי, ההחלטה הינה בידיה.

ללא היסוס, ענתה הרבנית "לאורך השנים בהם מכירה אני את בעלי, הרבי, מעולם לא היה רגע בו הוא לא שלט על עצמו בצורה מוחלטת. אינני יכולה לאפשר לכם להעביר אותו לבית רפואה נגד רצונו".

זה היה רגע מפחיד. רק כמה שעות לאחמ"כ, הצטרף רופא צעיר בשם ד"ר אירה וייס לצוות הרופאים והחליט לשמוע בקול הרבי והרבנית, הרבי נשאר ב770, וב"ה החלים בצורה מוחלטת.

הוראה מומלצת

מספר רופאי לב בדקו את הרבי והגיעו לאותה מסקנה, שעל הרבי לעבור טיפול בבית הרפואה. באותה נקודת זמן אף ד"ר לא היה מוכן לקחת אחריות לטיפול ברבי ב770!

כזה אומץ, וכזו אמונה מוחלטת ברבי שמובילה להחלטה נועזת נגד דעתם המוחלטת של כל הרופאים, בה בשעה שאין אף רופא שמוכן לטפל ברבי במצב סכנת חיים זו, מזקפת אך ורק לזכות **אמונתה והכרתה המוחלטת והחזקה ברבי, ובביטול העצום שלה לרבי**. יש להבין – זו לא היתה עוד אנקדוטה בה חסיד מכריז שעלינו לעשות מה שהרבי רוצה, בהחלטתה שלא לקחת את הרבי לבית הרפואה, היא לקחה את כל האחריות מתוך אמונה שלימה על כתפיה!

15. הרבי שייך לחסידים

מספר: הרב יהודה קרינסקי

רקע

בקיץ תשמ"ה אחד מקרובי משפחתו של הרבי גנב מאות ספרים מספריית הרבי הרי"צ. כשהתגלתה הגניבה, הוא לא היה מוכן לבוא לדיון תורה, ודיון בבית משפט החל – למי שייכת הספרייה: לרבי הרי"צ בתור אדם פרטי, וכעת עבר בירושה לילדיו ונכדיו, או לחסידות חב"ד והחסידים.

הנושא הכאיב לרבי בצורה עצומה, והוא האריך להסביר אשר חיו ומציאותו של הרבי הינם רוחניים, ולכן הוא, חייו וכל רכושו – בפרט הספרים – מוקדשים וממילא שייכים בצורה מוחלטת לעדת החסידים. כך שבעצם, דיון זה רצה לערער את יסודות החסידות ומשמעותו של רבי.

במהלך ההכנות למשפט ובמשפט עצמו, הרבה אנשים הגישו את עדותם, כולל הרבנית עצמה.

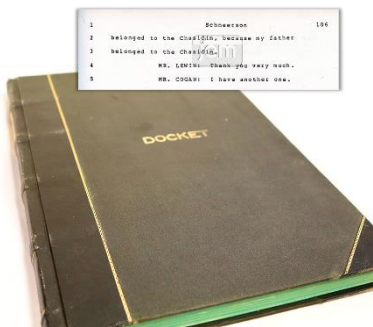
15. הרבי שייך לחסידים

בחודש כסלו תשמ"ו, סיימנו כשלושה חודשים של עבודה מאומצת בהכנת המסמכים, הראיות והעדויות הנדרשות למשפט הספרים. ביוזענו כמה מתח מלווה בהגשת עדות לבית המשפט, שאלתי את הרבי האם עלינו להתאמץ ולנסות למנוע מהצד שכנגד להכריח את הרבנית להעיד, ובכך למנוע ממנה את המתח והלחץ. כל התהליך של הגשת עדות והחקירה המלווה בכך אינה משימה נעימה כלל, ובפרט לאדם מבוגר. אך הרבי ענה, שאין לנו מה לדאוג, הרבנית תעשה עבודה מצוינת בעדותה, והיא תעבור את זה בקלות רבה.

תהליך העדות התבצע בבית הרבי והרבנית, בשולחן הסלון ישבו עורכי הדין שלנו, עורכי הדין שלהם וצוות שלם של עוזרים ותחקרו את הרבנית. הגשת עדות היא בדרך"כ הליך מסובך, ועורכי הדין מנסים לבלבל את העד עם שאלות ועובדות. לאורך כל מהלך העדות, הרבנית נשארה מיושבת בדעתה והתנהגה בצורה מלכותית, כמנהגה. הרבנית השיבה לכל השאלות בצורה חדה, מחושבת ותמציתית, ללא השמעת מילה אחת מיותרת.

עורכי הדין של הצד השני היו מתוסכלים מאי הצלחתם להפחיד ולבלבל את הרבנית. בסוף העדות, הם השליכו את עפרוניהם בתחושת תסכול וייאוש. לקראת הסוף, שאל אחד מעורכי הדין את הרבנית "גב' שניאורסון, למי שייכים הספרים שבספרייה, לאביך או לחסידים?" הרבנית השיבה כי הספרים שייכים לחסידים כיוון ש"אבי וכל רכושו שייכים לחסידים". בסופו של דבר, התברר כי עדותה של הרבנית היתה גורם מכריע בנצחון המשפט.

כשהרבי שמע על התשובה שענתה ועל העדות בכלל, הרבי אמר "הרי אמרתי שהיא תעבור זאת בקלות רבה". במהלך הדיון בבית המשפט, ביקש השופט לצפות בוידאו מעדות הרבנית. ולמרות שבכלל במהלך המשפט, השופט נמנע מלהביע את מחשבותיו, כשראה את עדות הרבנית התבטא בהתפעלות: "מצוין".

הוראה מומלצת

הרבי הזכיר, יותר מפעם, את החשיבות המכרעת של עדות הרבנית במשפט. הרבנית חשה זאת באמת, כבת של רבי, נכדה של רבי, כזוגתו של הרבי, היא חשה זאת בפועל, כיצד חייהם של הרביים מוקדשים לחסידים, ואת המשמעות של היותם "נשמה כללית" של אנשי דורם. כל פעולותיהם, דיבורם וחייהם היו תמיד עבור החסידים. ובתפקידה כאשתו של הרבי, היא גם כן הקדישה את כל חייה עבור הרבי והחסידים. היא נתנה את הרבי לחסידים. הרבי התבטא לאחמ"כ, כי עדותה של הרבנית היה גורם מכריע בהצלחת ונצחון המשפט.

16. יחידות

מספרת: מרת אסתר שטרנברג.

רקע

מאז שנת תשמ"א, לאחר חגים ויומי דפגרא – תשרי, שבועות, י' שבט וכו' – הרבי קיבל חסידים ליחידות כללית. היחידות יועדה לאורחים, לאחמ"כ התקיימה יחידות לחתנים וכלות, חתני וחתנות בר ובת מצווה, ויחידות מיוחדת לבחורים.

היחידות לאחר י' שבט תשמ"ח נדחתה מספר פעמים, כל פעם מסיבה אחרת, ועד כ' שבט עדיין לא התקיימה היחידות המסורתית, לה מחכים האורחים הרבים, ולכן באותו ערב תוכננה להתקיים היחידות.

מרת שטרנברג הינה ביתו של ר' זלמן גוראריה ויו"ר מבצע נש"ק העולמי. היא סייעה רבות לאביה במעורבותו ועזרתו בענייניה של הרבנית.

16. Yeshivas

ביום שני, כ' שבט, תשמ"ח, הרבנית חוותה בעיה רפואית, והרופאים רצו שהיא תלך לבית רפואה לעבור כמה בדיקות, אך הרבנית השיבה בתקיפות, שהיום היא אינה הולכת לבית רפואה.

הרבנית הוסיפה: "אני לא רוצה שתספרו לבעלי כלום היום, כיוון שלהיום מתוכננת יחידות כללית עבור האורחים שהגיעו לי' שבט, ואם אלך לבית רפוא בעלי ייאלץ לבטל את היחידות בעוד שחסידים רבים מצפים לה".

אני יכול להבטיח שהרבנית לא הכירה אף אחד מהאורחים, ולא חשה עניין אישי עבור מישהו ספציפי בקהל הבאים לי' שבט. היא רק ידעה שהחסידים מחכים ליחידות זו, וכיצד יכולה היא 'לקחת' מהם את הרבי בזמן שכזה. היא ידעה שבאם הרבי יידע שהיא אינה מרגישה טוב, הוא יבטל את היחידות והם יתאכזבו אכזבה גדולה. ולכן ויתרה על הטיפול הנצרך עבורה באותו ערב.

הוראה מומלצת

חסידים רבים מספרים בהערכה על המסירות נפש של הרבנית לאפשר לרבי להתמסר בצורה מוחלטת עבור כלל ישראל. סיפור מיוחד זה של התמסרותה עבור החסידים, שהתרחש יום אחד בלבד לפני הסתלקותה, כמו מגלם את חייה של הרבנית.

בלילה הבא, יום שלישי בלילה, הסתלקה הרבנית. אנו יודעים כמובן שהכל מלמעלה ובהשגחה פרטית, אך הרבנית ויתרה על יום שלם של טיפול רפואי נצרך, בגילה ובמצבה הרפואי הלא טוב, רק עבור קבוצת חסידים המצפים זה כמה ימים ליחידות עם הרבי

סיכום החטיבה השלישית – "חסיד" של הרבי

סיפורים 12-16

1. יחד עם התלמידים, התבוננו בסיפורים שהובאו בחטיבה זו ושוחחו על הנקודות והצדדים המיוחדים על איך נראה ומתנהג חסיד של הרבי, שלמדנו מהן. תוכלו לשתמש במילות התלמידים ולכותבם על הלוח או על דף גדול בצורה קריאה.

2. כיצד יכולים אנו לצעוד בעקבותיה בענין זה?

באלו דרכים ואופנים יכולים אנו ללכת ברוחה ולצעוד בעקבותיה, בפרט בענין עיקרי זה – להיות חסיד אמיתי של הרבי? חשבו על לפחות דרך אחת בה תוכלו לחזק את ההתקשרות לרבי, ואת ההתמסרות המוחלטת להוראותיו ותורתו הק'.

על התלמידים לכתוב את רעיונותיהם. תנו להם 2 דקות של שקט מוחלט עבור חשיבה וכתביה של רעיון. לאחר מכן, בקשו מכמה מהם לשתף את הכיתה ברעיונותיהם.

סיכום יחידת הסיפורים – החלטות טובות

- על התלמידים לבחור דרך אחת לפחות בה יוכלו "לחקות" את הרבנית ולצעוד בעקבותיה (החלטה טובה מעשית), אותה ישימו במעטפה. על המורה לאסוף את המעטפות ולהחליט עם התלמידים על יום מסוים בו יפתחו אותם ויבדקו האם הם עדיין עומדים בהחלטה.
- רעיון נחמד – התלמידים יכולים לכתוב את החלטתם על נייר העתקה, כך יוכלו הם לשמור קופי של החלטה אצלם, וקופי אחר ייסגר במעטפה, ילדים יכולים להתלהב מסגנון נייר שכזה.

הצעות מעשיות לכ"ב שבט

תוכלו להשתמש בשקופית זו להמחשת הנקודות המדוברות בשלב זה

- במהלך ימי השבעה ייסד הרבי את "קרן חמ"ש" (ראשי התיבות של שם הרבנית) - קרן המוקדשת לנשי ישראל (מוסדות חינוך לבנות וכדומה), וביום האחרון של השבעה הרבי דיבר עליה באריכות. בכ"ב שבט בשנים שלאח"ז, הרבי ביקש שיתנו צדקה במספר 470 – גמטריית שמה של הרבנית¹³.
הצעה מעשית: לתת צדקה במספר 470 (470, 47, 4.70 וכדומה), **ובפרט לקרן חמ"ש**.
- ביום היארצייט הראשון (תשמ"ט), ביקש הרבי לייסד שיעורי תורה חדשים, לחזק את השיעורים הקיימים ולקבעם בזמן ומקום המתאימים לאנשים להשתתף. כמו"כ ביקש הרבי מכל אחד לקבוע זמנים אישיים בהם ישתתף בשיעורי תורה.
הצעה מעשית: חשבו כיצד תוכלו לקבוע שיעור תורה חדש.
- בכ"ב שבט במהלך השנים, הציע הרבי לנצל את ההתערורות המיוחדת לעורר ולהשפיע על כמה שיותר יהודים להתחזק בקיום המצוות ובפרט בשלושת המצוות המיוחדות לנשים¹⁴.
הצעה מעשית: השפיעו על אשה או ילדה להדליק נרות שבת, או להתחזק בשמירת כשרות.
- הרבי אמר שכשארגון או מוסד מסוים נוסד על שם או לזכרון הרבנית, הוא מחזק את הקשר של הרבנית למוסד ולבניו¹⁵. האם אתם מכירים ארגון, מוסד או בנין שקרוי על שם הרבנית?
הצעה מעשית: בקרו במוסד הקרוי על שם הרבנית, וחשבו על דרך בה תוכלו לעזור למוסד.
- ביום ההולדת של הרבנית – כ"ה אדר, כחודש לאחר הסתלקותה, הרבי יצא במבצע חדש לזכרה ולעילוי נשמתה: מבצע יום הולדת – שכל אחד יציין את יום הולדתו בפעולות מיוחדות.
הצעה מעשית: התחזקו בקיום ההוראות המיוחדות בחגיגת יום הולדתכם.
- בהזדמנויות רבות, שיחות ומפגשים אישיים הביע הרבי את רצונו ובקשתו שנלמד מהרבנית ונלך בדרכיה. לדוגמא: במהלך ניחום אבלים אמר הרבי למר דב הייקינד "אם כל אחד ואחת ינסו במיטב יכולתם ללכת בעקבותיה ולמלא את רצונותיה... זה יהיה הנחת הגדול ביותר לנשמתה, וישפיע ברכות רבות לכל ההולכים בדרכיה". הרבי אמר שכאשר ילדה או בת נקראת על שם הרבנית ומתחנכת ברוחה, זהו הדוגמא הטובה ביותר ל"זרעה בחיים"¹⁶.

¹³ ספר השיחות תש"נ ח"א ע' 298.

¹⁴ ספר השיחות תש"נ ח"א ע' 297.

¹⁵ ספר השיחות תשמ"ט ח"א ע' 236.

האם יש לכם אחות או חברת כיתה (לבנות) שקרויה על שם הרבנית? כשכל אחד ואחת מאיתנו לומד מדרכי הרבנית ומשתדל להרוות לה נחת, כילדיה של הרבנית אנו הדוגמא החיה ל"זרעה בחיים".
הצעה מעשית: קבלו החלטה טובה המבוססת על אחת מההוראות שלמדנו מחיי הרבנית.

- חסידים רבים מקיימים בכ"ב שבט מנהגי יארצייט עבור הרבנית. המנהגים כוללים: לימוד משניות לפי אותיות שמה, הדלקת נר נשמה ועריכת התוועדות בה מתחזקים בהליכה בדרכיה.
הצעה מעשית: במהלך ארוחת הערב בכ"ב שבט הקדישו כמה דקות לשוחח על הרבנית, הדליקו נר נשמה ולמדו משניות.

**מוקדש לחיזוק ההתקשרות
לכ"ק אדמו"ר זצוקללה"ה נבג"מ זי"ע**

**ולזכרון
הרבנית הצדקנית מרת חיה מושקא נ"ע זי"ע שניאורסאהן
מליובאוויטש**

לרגל יום ההסתלקות-הילולא כ"ב שבט

*****

**לזכות הרה"ת יוסף יצחק בן שרה וזוגתו צלחה חנה בת רבקה גיטל וב"ב שיחיו
לאורך ימים ושנים טובות ובריאות מתוך אושר, שמחה והרחבה בגו"ר
ולהצלחה רבה בעבודתם הק'**

*****

**ולזכות
החתן הרה"ת ר' לוי
והכלה המהוללה מרת מנוחה מינדל שיחיו לברטוב
לרגל נישואיהם בשעה טובה ומוצלחת
כ"ג שבט ה'תשע"ט**